

Projektna naloga

MONITORING POPULACIJ IZBRANIH VRST PTIC

Vmesno poročilo

Rezultati popisov v sezoni 2006

Ljubljana, september 2006

Naročnik:

Ministrstvo za okolje in prostor
Agencija Republike Slovenije za okolje
Vojkova 1b
1001 Ljubljana, p.p. 2608

Izvajalec:

DOPPS – BirdLife Slovenia
Tržaška 2
1001 Ljubljana, p.p. 2990

Odgovorna oseba izvajalca:

Borut Rubinić

Odgovorna oseba naročnika:

Inga Turk

Poročilo izdelali:

Tomaž Mihelič, Luka Božič, Borut Rubinić

Seznam prejemnikov:

MOPE ARSO	5 x
DOPPS	1 x

Obseg:

strani
Prilogi II

Datum izdelave:

30.9.2006

Kazalo vsebine

Uvod	4
Mali klinkač <i>Aquila pomarina</i>	6
Kotorna <i>Alectoris graeca saxatilis</i>	8
Velika uharica <i>Bubo bubo</i>	10
Podhujka <i>Caprimulgus europaeus</i>	12
Beločeli deževnik <i>Charadrius alexandrinus</i>	14
Bela štorklja <i>Ciconia ciconia</i>	16
Zlatovranka <i>Coracias garrulus</i>	18
Kosec <i>Crex crex</i>	21
Vrtni strnad <i>Emberiza hortulana</i>	24
Sokol selec <i>Falco peregrinus</i>	27
Belovrati muhar <i>Ficedula albicollis</i>	29
Črnočeli srakoper <i>Lanius minor</i>	31
Hribski škrjanec <i>Lullula arborea</i>	34
Veliki skovik <i>Otus scops</i>	36
Navadna čigra <i>Sterna hirundo</i>	38
Kozača <i>Strix uralensis</i>	41
Pisana penica <i>Sylvia nisoria</i>	43
Viri	45

Uvod

V gnezditveni sezoni 2006 je bil izveden monitoring populacij izbranih vrst v okviru istoimenega projekta. Pri projektu je sodelovalo približno 100 popisovalcev, ki so v 326 popisnih dneh popisovali populacije 17 izbranih vrst ptic. Populacije ptic smo popisovali v skladu s popisnimi navodili in popisnim protokolom (glej I delno poročilo, 2004) večinoma na SPA območjih, deloma pa tudi izven le-teh, kjer je popis to zahteval. Večina popisov je bila izvedena v skladu z navodili, zbranimi v popisnih protokolih, na predvidenih območjih. Vse v letošnjem letu izbrane ciljne vrste smo člani DOPPS popisovali že v preteklosti. Gre torej za nadaljevanje monitoringa že popisovanih vrst. Za vsako vrsto so podani rezultati, ki so v diskusiji interpretirani. V PRILOGI I so zbrani skupni rezultati popisov registriranih enot vrst na popisnih površinah. V prvih dveh stolpcih so zavoljo celovitosti monitoringa podani podatki iz let 2004 in 2005. PRILOGA II vsebuje nove digitalizirane načrte popisnih ploskev, poti in točk za posamezne vrste, dodatne popisne poti ali popisna območja za ciljne vrste, kjer slednje do letos še niso bile popisovane. Posebej je pri vsaki vrsti obravnavana tudi skladnost s popisnim protokolom, kakršna je bil določena s I delnim poročilom.

Popisi vseh vrst, z izjemo podhujke (glej obrazložitev na strani 12), so bili izvedeni korektno in v veliki večini skladno s popisnimi protokoli. V okviru letošnjih popisov smo popise predvidenih vrst izvedli v 326 popisnih dneh, kar je 9 % več od pričakovanih 299 popisnih dni.

Skladnost s popisnim protokolom

Eden izmed bistvenih namenov pričujočega projekta je vzpostavitev enotne metodologije, stalnih popisnih poti, točk ali območij in poenotenost ostalih parametrov popisov posameznih vrst. Poenotenost vseh aspektov rednih cenзов nam omogoča primerljivost rezultatov iz različnih sezon in posledično spremljanje in oceno stanja. Le ob zagotovitvi omenjenega bo dosežen glavni namen monitoringa ciljnih vrst ptic na SPA – spremljanje stanja populacij ptic na določenih območjih in pravilno vrednotenje razlik v velikosti populacij, do katerih bo prišlo med leti.

Za vsako vrsto je navedena skladnost s popisnim protokolom (glej I. delno poročilo, 2004) glede na različne aspekte popisa (metodologija, sezona popisa, št. popisnih dni,...).

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Ugotovljeno je, ali je bil popis opravljen po metodi, kot je določena v popisnem protokolu. Popolna skladnost je dosežena, če je bil popis opravljen znotraj predvidenega datuma, v eni ali več ponovitvah, s predvidenim intervalom med ponovitvama, na predvidenem območju, znotraj predvidenega habitata vrste in na način kakršen je opisan v opisu metode popisa posamezne vrste. V primeru neskladnosti s predvideno metodologijo so podani razlogi za odstopanje od le-te in kakšen vpliv ima neskladje na dobljene rezultate.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Ugotovljeno je, ali je bil popis izveden v predvideni sezoni, kot ga določa popisni protokol.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Ugotovljeno je, ali so bili upoštevani vsi ključni parametri monitoringa (čas, vreme, habitat in oprema).

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

Ugotovljeno je, ali je bilo pregledano pričakovano število popisnih ploskev, kjer je bil opravljen popis v sezoni 2006.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

Podano je razmerje med pričakovanimi in dejanskimi popisnimi dnevi v gnezditveni sezoni 2006.

POPISNO OBMOČJE 2006:

Navedena so območja dejansko popisana v sezoni 2006.

V primeru neskladnosti s popisnim protokolom, je obrazloženo zakaj je do te neskladnosti prišlo.

Rezultati

Podan je končni rezultat cenzusa. Natančnejši rezultati, skupaj s številom popisanih ptic in popisnim območjem, so za vsako izmed popisovanih vrst v sezoni 2006 podani v Prilogi I.

Diskusija

Podana je interpretacija rezultatov. Rezultati letošnjega popisa so, kjer je to smiselno, primerjani z rezultati prejšnjih let. Pri vseh popisovanih vrstah je bila testna sezona (ali pa cel niz že standardiziranih popisov) že izvedena in pri nobeni vrsti ne gre za poskosni popis, ki bi testiral popisno metodologijo. Rezultati so temu ustrezno, seveda v odvisnosti od števila izvedenih popisnih sezon, ovrednoteni.

Mali klinkač *Aquila pomarina*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Je. Malega klinkača smo popisovali v skladu z navodili popisnih protokolov na predvidenih popisnih točkah, v predvidenem času.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Popis je bil izveden v predvidenem sezonskem okvirju.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Popis je bil izveden v skladu s ključnimi parametri monitoringa.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

1 / 1

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

2 / 3

POPISNO OBMOČJE 2006:

Malega klinkača smo še naprej popisovali na edinem znanem gnezdišču v Sloveniji – SPA območju Krakovski gozd in Šentjernejsko polje.

Rezultati

V 3 popisnih dneh je bil enkrat opazovan en osebek malega klinkača. Dne 23.5.2006 je bil mali klinkač opazovan na eni izmed nižinskih točk v okolici Malenc (JZ rob Krakovskega gozda) na Šentjernejskem polju. Osebek je sprva lovil na vlažnih travnikih blizu reke Krke, nekaj kasneje pa je odletel v gozd v smeri SV. Na V robu Krakovskega gozda mali klinkači ponovno niso bili opazovani.

Diskusija

Mali klinkač je v Sloveniji zelo redka gnezdilka. Edino potrjeno gnezdišče vrste je Krakovski gozd. Vrsta je gozdna, naseljuje iglaste, listopadne in mešane gozdove v nižinah in gričevjih, preferira pa gozdno krajino, ki se izmenjuje z mokrimi travniki, pašniki, rečnimi dolinami, močvirji in barji, navadno pod 400m nm.v. Izogiba se negozdnim površinam, visokim gorovjem in obsežnim neprekinjenim gozdovom.

Gnezdo malega klinkača v Krakovskem gozdu je bilo najdeno in večkrat dokumentirano, vendar načrtni monitoringi vrste do gnezditvene sezone 2004 niso bili izvajani. Da motnje ne bi bile prevelike, je metoda spremljanja gnezdeče populacije malega klinkača omejena na opazovanje krožečih ujed nad znanim ali potencialnimi mesti gnezditve, ki indicirajo na gnezditveno aktivnost vrste. Na podlagi vsakoletnega monitoringa bo tudi na ta način jasen status gnezditvene populacije (stabilen, upadajoč, naraščajoč status).

V sezoni 2006 je bil, kot v prejšnjih dveh gnezditvenih sezonah, opazovan en osebek malega klinkača. Ponovno je bil opazovan v gnezditvenem času na istem mestu, kjer je bil opazovan v prejšnji sezoni in v prejšnjih letih naključnih opazovanj. Ptica je krožila v bližini Malenc, na JZ delu Krakovskega gozda, nato pa odletela v smeri, kjer je bilo v preteklosti potrjeno gnezdenje (pragozdni ostanek). Sklepamo, da je v Krakovsem gozdu tudi v letošnji sezoni gnezdil vsaj en par malih klinkačev, kar kaže na nespemenjeno situacijo glede na lansko in predlansko popisno sezono.

Za temeljitejšo ugotovitve o gnezditvi in gnezditveni ekologiji malega klinkača pri nas, s tem pa posledično boljše varovanje te pri nas kritično ogrožene vrste, bi bilo potrebno povečati število opazovalnih dni in metodo opazovanja.

Kotorna *Alectoris graeca saxatilis*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Da. Popis je bil izveden skladno s predvideno metodo.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Da.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Upoštevani so bili vsi ključni parametri popisa.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

5 / 5

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

8 / 8

POPISNO OBMOČJE 2006:

V sezoni 2006 smo, kot je bilo predvideno, kotorne popisovali na Kuclju, Mali gori, Nanosu (SPA J rob Trnovskega gozda in Nanos) in na planini Razor (SPA TNP).

Rezultati

Na 5 popisnih enotah je bilo registriranih 6 parov kotorn. Na treh popisnih ploskvah (Vogel B, Nanos in Mala gora) kotorne niso bile registrirane, na dveh preostalih območjih pa smo registrirali 2 (Kucelj) oz. 4 pare (Vogel A). Za pare so bili šteti registrirani pojoči samci, ali opazovani pari.

Diskusija

Kotorna je v Sloveniji omejena na ekstenzivne suhe travnike oziroma pašnike na južnem obrobju Julijskih Alp in Visokega Krasa. Je zelo redko razširjena vrsta, njena populacija pa je ocenjena na 100 – 150 parov. V preteklosti je veljala za številčnejšo, razen v zahodnem delu države (Zahodne Julijske Alpe, Kras, Nanos in Trnovski gozd ter Gure) pa je bila znana še z nekaj drugih lokalitet, od koder ni novejših opazovanj. Geister v Atlasu gnezdil Slovenije leta 1995 navaja populacijsko oceno za kotorno med 200 in 400 pari, ki je glede na trenutno stanje močno precenjena, najverjetneje pa je bila precenjena že v času objave.

V letošnji sezoni smo kotorne popisovali na območjih, kjer so njihove populacije najbolj zmanjšane, obstoj vrste pa je najbolj ogrožen, če že ne vprašljiv. Glavnino energije smo posvetili popisu kotorn v SPA J rob Trnovskega gozda in Nanos, v manjši meri pa smo preverili stanje še na delu obstoječih (popisni površini A in B popisnega območja Vogel (Razor)).

Rezultat letošnjega monitoringa kaže na slabo stanje populacije kotorne v SPA J rob Trnovskega gozda. Na treh popisnih enotah, skupne površine 5771 ha, smo v 6 popisnih dneh, v najbolj optimalnem času popisovanja, registrirali vsega 2 pojoča samca!

Številčnost kotorn na referenčnih popisnih površinah v Triglavskem narodnem parku (Planina Razor) je enako kot na popisu leta 2004 (4 pojoči samci na dveh popisnih enotah), kar kaže na nekoliko stabilnejše pogoje v tem delu kotorninega areala. Verjetno so nasploh zahodni deli Julijskih Alp in Breginjski stol s Planjo edina gnezdišča kotorne pri nas, kjer populacija vrste zadnjih deset let ni v drastičnem upadu.

V bodoče bi se bilo potrebno bolj načrtno usmeriti v razloge izginjanja vrste, ki so najverjetneje povezani s spremembami ekoloških dejavnikov, ki vplivajo na gnezditveno prisotnost kotorne (ekstenzivno pašništvo, relativno neintenzivni turizem in pohodništvo, prisotnost mozaičnih, s posameznimi grmi prepletenih, gručnatih suhotravnih trat).

Velika uharica *Bubo bubo*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Popis je bil izveden v skladu z metodo popisa.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Popis je bil izveden v predvidenem sezonskem okvirju.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Popis je bil izveden v skladu s ključnimi parametri monitoringa.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

3 / 4

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

10/ 22

POPISNO OBMOČJE 2006:

V letu 2006 so bila popisana 4 območja znotraj treh SPA območij (glej kartografski del). Znotraj SPA Jelovica in SPA V del K-S Alp in Karavank je bilo popisano po eno območje, znotraj SPA TNP pa dve območji

Rezultati

V Letu 2006 smo na 4 območjih registrirali skupaj 4 zasedene teritorije velike uharice. Od tega je bil samo en par registriran znotraj SPA območja (SPA TNP). Preostali trije pari so bili registrirani zunaj mej SPA območij, predvidevamo pa, da se lovna območja uharice v teh območjih razprostirajo tudi znotraj mej SPA.

Diskusija

V preteklih letih so bila popisana območja, kjer je po sedaj znanih podatkih velika uharica v Sloveniji najpogostejša. Novejši popisi, ki smo jih na DOPPS izvedli znotraj projekta Novi ornitološki atlas gnezdilke Slovenije, pa so pokazali, da je uharica relativno pogosta tudi v Posočju in na Gorenjskem. Jančar (1997) sicer velike uharice ne omenja kot gnezdilke Triglavskega narodnega parka, vendar je bila raziskava znotraj mej SPA TNP zaradi novejših podatkov o pojavljanju velike uharice v neposredni okolici TNP povsem smiselna. Prav tako

je o prisotnosti velike uharice na Jelovici govoril podatek o najdbi njenega peresa (Mihelič 2003).

Velika uharica je glede na izkušnje iz preteklih popisov dobro odkrivna vrsta predvsem v zgodnje gnezditvenem obdobju, prisotnost teritorialnega samca pa dokaj zanesljiv znak gnezditve. Popis je bil zaradi tega usmerjen predvsem v iskanje teritorialnih samcev. Zaradi obsežnosti terena pa smo popisovali tudi s sistematičnim preiskovanjem skalovja in iskanjem znakov prisotnosti velike uharice (izbljuvki in peresa). Gnezdišča, kjer smo našli znake, smo kasneje obiskali in poskušali potrditi oglašanje teritorialnega samca.

Ker velika uharica rada naseljuje območja s primernimi gnezdišči (skalnimi stenami) obdanimi z odprtimi površinami, smo jo prvenstveno iskali predvsem po alpskih dolinah. Območja, ki so zanjo kot lovišča primerna v visokogorju, smo zaradi nedostopnosti in letošnjih ekstremnih snežnih razmer v času popisa, obiskali redkeje.

Podatki, o pojavljanju velike uharice v Triglavskem narodnem parku so popolnoma novi, saj do sedaj uharica kot gnezdilka za to območje ni bila nikjer zabeležena. Prav tako so novi podatki z pojavljanju zasedenih teritorijev tik ob meji parka tako na gorenjski kot primorski strani SPA območja.

V SPA območju Jelovica uharica med popisom ni bila odkrita. To ne pomeni, da tu ne živi, saj ni bila pregledana celotna površina parka, letošnji popis pa so zaznamovale tudi ekstremne snežne razmere, kar bi utegnilo vplivati na gnezditveno aktivnost vrste. Enako kot za SPA Jelovica velja tudi za SPA V del Kamniško- Savinjskih Alp in Karavank.

Pri spomladanskih popisih teritorialnih samcev se je ponovno potrdila metoda sočasnega poslušanja spontanega oglašanja samcev na več lokacijah hkrati. Idealno je, če območje pregledujemo z več popisovalci, ki so razporejeni po glede na slišnost samcev (1-2km). Na ta način se izključi možnost podvajanja štetja istih samcev, metoda pa je učinkovita tudi v primeru, da samec ko samec označuje teritorij na njegovem robu, kar je lahko daleč od gnezdišča. Metoda je izredno učinkovita tudi pri popisovanju do sedaj popolnoma neraziskanih območij.

Podhujka *Caprimulgus europaeus*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Popis je bil sicer izveden v skladu z metodo popisa, vendar popis ni bil izveden v celoti.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Popis je bil izveden v sezonskem okvirju, predvidenem v popisnih protokolih. Kljub temu, daje bil ta popisni termin primeren na popisih v SPA Kras in SPA Snežnik-Pivka, pa kaže da ni primeren za popisno območje SPA J rob Trnovskega gozda in Nanos. Sezona popisa tako dejansko ni ustrezala optimalnemu terminskemu intervalu za popis odzvanih samcev podhujke. Razlogi so predvidoma v mezogeografski specifikaciji območja, oz. specifični gnezditveni biologiji vrste na tem območju.

Popis je bil v začetni fazi izvajanja zaradi nerealnih rezultatov prekinjen!

Popis bomo ponovili naslednje leto v primernejšem terminskem intervalu (med 15.5. in 30.6.)!

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Popis je bil izveden v skladu s ključnimi parametri monitoringa.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

1 / 1

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

10 / 4

POPISNO OBMOČJE 2006:

Predvideni popisni območji v letošnji sezoni sta bili SPA območji J rob Trnovskega gozda in Nanos ter Banjšice.

Rezultati

Rezultati letošnjega popisa so zaradi prekinitve popisa nepopolni in se ne bodo upoštevali pri interpretaciji večletnih monitoringov. Na štirih popisnih transektih (Sabotin, Z obronki Nanosa) s skupno 63 pregledanimi točkami je bilo zabeleženih le 6 podhujk. Le po ena podhujka na transekt je bila zabeležena v notranjem pasu popisnih točk. Ekološka gostota odzvanih samcev podhujk v popisanih transektih je od 0 do 0,4 para na km² kar je približno

10-krat manj od pričakovane (glej npr. ekološke gostote na Krasu ali Snežnik-Pivka; II. in IV. vmesno poročilo).

Diskusija

Rezultati popisov dveh popisnih transektov so pokazali bistveno nižje ekološke gostote odzvanih samcev podhujk od pričakovanih. Glede na to, da so bili popisi opravljeni proti koncu predvidenega popisnega okvira (med 8. in 20.7.2006), predvidevamo, da podhujke na omenjenem območju niso bile več vokalno aktivne in so bile zato prezrte.

Ker popis na omenjenih območjih v preteklosti še ni bil izvajan, ne trpi večletni interval monitoringa oz. konsistentnost izvajanja slednjega v točno predvidenem intervalu (ta je pri podhujki na večini območij 3 letni).

Zato s popisom, glede na slabe rezultate prvih dveh popisov, zaradi korektnosti rezultatov nismo nadaljevali. Namesto tega ga bomo s predvidenimi logističnimi in finančnimi sredstvi in v predvidenem obsegu izvedli naslednje leto v bolj optimalnem sezonskem intervalu.

Beločeli deževnik *Charadrius alexandrinus*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Popis je bil izveden v skladu z metodo popisa.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Popis je bil izveden v predvidenem sezonskem okvirju.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Popis je bil izveden v skladu s ključnimi parametri monitoringa.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

2 / 2

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

1 / 4

POPISNO OBMOČJE 2006:

Popisani sta bili SPA območji Škocjanski zatok in Sečoveljske soline. Popise so opravili upravjalci obeh območij in posredovali podatke. Poleg tega sta bila opravljena še dodatna popisa na Sečoveljskih solinah, 21.5. in 11.7.2006.

Rezultati

Na 3 popisnih enotah je bilo zabeleženih 41 do 42 parov beločelih deževnikov.

Diskusija

Beločeli deževnik v Sloveniji gnezdi le na obali. Območji redne gnezditve sta dve: Škocjanski zatok in Sečoveljske soline. Obe območji imata status zaščitenih območij, z njima pa upravljata upravnik (DOPPS in Soline d.o.o.).

V Škocjanskem zatoku je beločeli deževnik redno gnezdil do leta 1993, ko je omenjeno območje doživelo največje posege v prostor. Med leti 1983 in 1993 je v Škocjanskem zatoku gnezdilo povprečno med 3 in 5 parov (max 9 do 11 leta 1992). Po drastičnem zmanjšanju primernih gnezditvenih površin med leti 1993 in 1999, je število beločelih deževnikov v zatoku močno upadlo. V zadnjih letih (2002/03) v Škocjanskem zatoku gnezdita 1 do 2 para beločelih deževnikov. Tudi v letošnji sezoni sta, po podatkih upravitelja, v Škocjanskem

zatoku gnezdila 1 do 2 para. Letošnje leto je že tretje zapored (2004, 2005 in 2006), da so obmorske ptice na slovenski obali prizadeli nestalni vremenski pogoji.

Renaturacijski posegi v Škocjanski zatok so še v fazi priprave gnezdišč. Glavnina gradbenih posegov se je začela spomladi 2006, zato bodo nova potencialna gnezdišča beločelega deževnika v rezervatu pripravljena v gnezditveni sezoni 2007. Takrat bo močno povečan delež obmorskih polojev s halofitnimi trajnicami ter plitvih gramoznih otočkov, ki predstavljajo glavni gnezditveni habitat vrste. Kot posledico omenjenih ukrepov je v bodoče torej pričakovati povečanje gnezdeče populacije beločelih deževnikov v Škocjanskem zatoku. Zaradi viška gradbenih del je bilo letos gnezdenje vrste omejeno na rob in neposredno bližino rezervata. Na severnem robu lagune in na gramoznih površinah Luke Koper sta gnezdila 1 do 2 para beločelega deževnika.

V Sečoveljskih solinah je v letošnji sezoni gnezdilo rekordno število beločelih deževnikov. V Leri je bilo prešteti 34 parov, v Fontaniggah pa 6 parov beločelih deževnikov.

Kljub velikemu številu parov in zgrajenih gnezd, pa je bil gnezditveni uspeh vrste katastrofalno slab. Uspešno speljanih je bilo manj kot 10 % mladičev!

Razlog za katastrofalni gnezditveni uspeh beločelega deževnika je bilo spremenljivo vreme v spomladanskih mesecih – pogosta neurja in toča so uničili gnezda z jajci in majhne mladiče. Gnezditveni uspeh vseh izpostavljenih gnezdečih, predvsem vodnih, gnezdilk na Sečoveljskih solinah je bil kljub nadomestnim leglom v letošnji sezoni zato minimalen.

Tudi letos je bistveno večji del populacije beločelega deževnika gnezdil na Leri, kjer so ekološki pogoji bolj stabilni.

Bela štorclja *Ciconia ciconia*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Popisi so bili izvedeni v skladu s predvideno metodologijo.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Popisi so bili izvedeni v predvidenem datumskem okvirju.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Upoštevani so bili vsi ključni parametri popisa.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

7 / 7

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

9 / 11

POPISNO OBMOČJE 2006:

Bela štorclja je bila v letu 2005 popisana na vseh SPA in IBA območjih rednega pojavljanja: Doli Slovenskih goric, Dravinjska dolina, Goričko, Krakovski gozd in Šentjernejsko polje, Ljubljansko barje, Reka Drava, Reka Mura.

Rezultati

Belo štorcljo smo popisovali po celotni Sloveniji in sicer v vseh 7 IBA in SPA območjih rednega pojavljanja.

V letošnji sezoni je bilo na in v oddaljenosti 1, 5 km od IBA območij prešteti skupno 33 gnezd v kategoriji HPa, med njimi 14 gnezd spada v kategorijo HPa (m), poleg teh pa je bilo prešteti še 8 gnezd v kategoriji HB in 7 gnezd iz kategorije HO. Skupno število gnezd iz vseh omenjenih kategorij (za razlago glej I. delno poročilo str.24 ali Prilogo I. v II. delnem poročilu) v sezoni 2006 je bilo 48.

Diskusija

Leto 2006 je bilo za belo štorcljo izrazito slabo leto. Gnezditveni uspeh populacije v Sloveniji je bil to leto najslabši v zadnjih osmih letih ($JZa = 1,09$) in je bil za 49,5 % nižji od povprečne vrednosti med leti 1999-2004 ($JZa = 2,20$). To je že drugo leto zapored, ko je imela populacija zelo nizek gnezditveni uspeh (2005: $JZa = 1,50$). Medtem, ko je bil vzrok za nizko reprodukcijo v letu 2005 zelo kasen prihod odraslih ptic na gnezdišča zaradi slabih

vremenskih razmer na selitvi (podoben fenomen so opazovali leta 2005 povsod po Evropi), letošnje nizke reprodukcije ne moremo pripisati kasnemu prihodu, saj so se ptice vrnile normalno in v običajnem številu. Sicer je kasni prihod le posredni dejavnik vpliva na gnezditveni uspeh. Kasne ptice so ponavadi v slabši telesni kondiciji zaradi dolgotrajnejše selitve in so lažje, telesna teža ptice pa je v neposredni povezavi z velikostjo legla – težje samice imajo večja legla. Nizek gnezditveni uspeh v letu 2006 lahko pripišemo izrazito neugodnemu vremenu v gnezditvenem obdobju. Znano je namreč, da je gnezditveni uspeh bele štorke močno odvisen od vremenskih pogojev. Ob koncu maja 2006 je Slovenijo zajelo močno deževje, ki mu je sledil izrazit padec temperature zraka, takšno vreme pa je trajalo več kot teden dni. Mladiči bele štorke do 14 dneva starosti nimajo lastne termoregulacijske sposobnosti, zato je njihovo preživetje v veliki meri odvisno od temperature okolja. Ker je prišlo do dolgotrajne ohladitve prav v obdobju največje občutljivosti mladičev, je bila velika smrtnost mladičev neizogibna. Dodatno so smrtnost mladičev v letu 2006 povečale tudi močne nevihte s točo, posebej v SV Sloveniji, ki so fizično pobile mladiče, kar smo evidentirali na več gnezdih.

Zlatovranka *Coracias garrulus*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Popis je bil izveden v skladu s predvideno metodo popisa.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Popis je bil izveden v predvidenem sezonskem okvirju.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Popis je bil izveden v skladu s ključnimi parametri monitoringa.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

1 / 1

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

4/ 8

POPISNO OBMOČJE 2006:

Zlatovranko smo v sezoni 2006 popisovali na vseh potencialnih gnezdiščih v Sloveniji.

Rezultati

Zlatovranka je bila ugotovljena le na SPA območju Doli Slovenskih goric, kjer je bil registriran en negnezdeči osebek.

V letošnji sezoni je bil ponovno skrbno pregledan večji del nekdanjega poselitvenega območja zlatovranke v Sloveniji:

Slovenske Gorice (12.8.2006): Cirkulane – Moškanjci – Brezovci – dolina Bresniškega potoka – dolina Sejanskega potoka z Savci – dolina Bukovnice – Radoslavci – dolina Turje (do Trbegovcev) – Zagorci – Savci – dolina Sejanskega potoka – Cirkulane.

Povzetek: popisana so bila vsa nekdanja gnezdišča iz 90ih let.

Ob popisu ni bil registriran niti en osebek zlatovranke!

Slovenske Gorice (22.8.2006): Cirkulane - Ptuj – Dolina Rogoznice v celoti – gričevje okoli Sp. in Zg. Voličine - Šetarova – Lormanje – Lenart – Radehova – Gomile – Zg. Senarska – Sp. in Zg. Porčič – Zg. Žerjavci – dolina Velke v celoti – dolina – dolina Gasterajskega

potoka, dolina Globovnice (Jurovski dol) – dolina Partinskega potoka – dolina jakobskega potoka (Jakobski dol) – dolina Jareninskega potoka (Jareninski dol) – Pesniška dolina med Pernico in Sv. Trojico (Gradišče) - Cirkulane. Popisane so bile tudi številne brezimne stranske »doline« v dolih.

Povzetek: popisano je bilo območje SPAja Doli Slovenskih goric in območje J od njega.

Na območju popisa je bila opazovana ena **(1) odrasla zlatovranka** pri transformatorju v dolini Velke (Žitence). Osebek je bil v golitvi prsi, glave in krovcev. Zadrževal se je 30 m od transformatorja na žici vodu el. napeljave nizke napetosti nad kolovozom (levo in desno 20 cm visok travnik).

Z Goričko (25.8. in 28.8.2006): Kuzma – Gornji Slaveči-Dolnji Slaveči – Motovilci – Domajinci – Topolovci – Krašči – Ropoča – Pertoča – Večeslavci – Sv. Jurij – Rogašovci – Nuskova – Serdica – Sotina.

Povzetek: Popisani sta bili dolini potoka Lukaj in gornjega toka Ledave do meje Krajinskega parka Goričko.

Diskusija

Zlatovranka je zadnja leta veljala za eno najredkejših slovenskih gnezdilic. Njena populacija je kritično ogrožena in je v zadnjih nekaj letih štela 1 do 2 para. Nekoč relativno pogosta vrsta, je bila v Sloveniji zadnjih nekaj let na pragu izumrtja. **Letos zlatovranka v Sloveniji ni gnezдила!**

Na vsem popisovanem območju je bil registriran le en osebek zlatovranke - zadrževal se je v dolini Velke pod Žitencami (SPA Doli Slovenskih goric), v bližini gnezdilnice za južno postovko na transformatorju. Kljub kasnejšim načrtnim opazovanjem ni bil opazovan par ali gnezditveno vedenje vrste.

Kljub temu, da so bile v prvi polovici gnezditvene sezone znotraj SPA območja večkrat sistematično pregledane vse doline in ostale lokacije, kjer se je zlatovranka pojavljala v preteklosti, prav tako pa tudi vse v aprilu lansko leto nameščene gnezdilnice, razen osebka v dolini Velke ni bila opažena nobena zlatovranka.

Letošnje stanje populacije zlatovranke je najslabše v zgodovini. Zlatovranka letos prvič v Sloveniji ni niti poskusila gnezdit. Tehnično lahko rečemo, da zlatovranka z letošnjim letom velja za izumrlo gnezdilko.

Žal se je domneva, da je zlatovranka v Sloveniji kritično ogrožena vrsta, izkazala za zelo utemeljeno. Populacija zlatovranke je premajhna, da bi se vitalno obnavljala. Glede na relativno pozitivno stanje populacije vrste na avstrijskem Štajerskem, ki geografsko spada v isto regijo kot recentni gnezditveni areal zlatovranke pri nas, obstaja minimalni razlog za optimizem.

To pomeni zgolj, da ob veliko vložene energije v ohranitev obstoječega in potencialnega habitata zlatovranke pri nas in ugodnim naravovarstvenim režimom le-tega lahko upamo na ohranitev obstoječe minimalne populacije in celo okrepitev slednje na račun povečujočega

števila parov v Avstriji. To so seveda izjemno optimistična pričakovanja, ki pa se lahko izpolnejo le ob največjem trudu za ohranitev vrste in vzdrževanje njenega ranljivega habitata. Brez ustreznega akcijskega načrta, bo ta prelepa ptica pri nas zabeležena le še kot nova vrsta na spisku izumrlih gnezdilk.

Kosec *Crex crex*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA

Kosca smo v letu 2006 popisali na 6 Mednarodno pomembnih območjih (IBA) v Sloveniji, ki imajo delno ali v celoti tudi status Posebnega območja varstva (SPA). Na vseh popisanih območjih je kosec kvalifikacijska vrsta ptice. Popis smo izvedli v skladu s standardizirano in mednarodno priporočeno metodo, ki smo jo v preteklih letih na podlagi naraščajočih izkušenj postopno izboljševali. V primerjavi s prejšnjimi leti kvaliteta popisov kosca s pridobljenimi izkušnjami popisovalcev in boljšim poznavanjem terena narašča. Samih sprememb v metodi v primerjavi s prejšnjima dvema sezonama letos ni bilo. Količina vložnega truda se je med posameznimi območji nekoliko razlikovala, kar je v največji meri posledica angažiranosti popisovalcev in dostopnosti območja. Na Cerkniškem jezeru, Breginjskem Stolu-Planji in Porečju Nanoščice je bil popis zaradi specifičnih vremenskih pogojev izveden le v eni ponovitvi, na Ljubljanskem barju, Cerkniškem jezeru in Jovsih pa v dveh ponovitvah.

SKLADNOST S SEZONO POPISA

Popis smo v celoti opravili v predvidenem obdobju med 15.5. in 30.6.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA

Upoštevani so bili vsi ključni parametri popisa.

ŠT. PRIČAKOVANIH / ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

62 / 60

ŠT. PRIČAKOVANIH / ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

110 / 106

POPISNO OBMOČJE 2006:

V letu 2006 smo kosca popisali na naslednjih IBA območjih: Ljubljanskem barju, Cerkniškem jezeru, Breginjskem Stolu-Planji, Porečju Nanoščice, Dolini Reke in Kozjanskem-Jovsih.

Rezultati

Na 6 pregledanih Mednarodno pomembnih območjih za ptice (IBA) v Sloveniji, kjer je kosec kvalifikacijska vrsta, smo leta 2006 skupaj prešteli 308 pojočih samcev kosca. Podrobnejši rezultati so v tabeli 1.

Tabela 1: Število in odstotek koscev *Crex crex* na posameznem Mednarodno pomembnem območju za ptice (IBA) v Sloveniji leta 2006.

IBA	2006	%
Ljubljansko barje	171	55,5
Cerkniško jezero	22	7,1
Dolina Reke	25	8,1
Planinsko polje	ni podatka	-
Breginjski Stol-Planja	34	11,0
Porečje Nanošćice	20	6,5
Snežnik-Pivka	ni podatka	-
Kozjansko-Jovski	36	11,7
Skupaj	308	100,0

Diskusija

Skupaj smo na 6 od skupno 8 najpomembnejših območjih za kosca v Sloveniji registrirali 308 pojočih samcev, kar je v primerjavi s prejšnjimi popisi najmanjše število doslej, vendar zelo blizu številu koscev iz leta 2005. Kljub nepopolnemu štetju (manjkajo podatki iz Planinskega polja in Pivke), lahko z dokaj veliko gotovostjo trdimo, da slovenska populacija kosca leta 2006 ni bila manjša kot leta 2005.

Kvaliteta popisa v letošnjem letu je bila na Ljubljanskem barju, Cerkniškem jezeru in Breginjskem Stolu-Planji podobna kot lani in vsaj na Ljubljanskem barju nekoliko boljša kot leta 2002, če jo primerjamo s popisi izvedenimi v okviru programa monitoringa. Ocenjujemo, da je bila, gledano v celoti, kvaliteta popisov v okviru monitoringa precej boljša kot pri vseslovenskih popisih kosca v letih 1992-93 in 1999. Kljub temu razlike niso takšne, da rezultati vseh dosedanjih popisov kosca v Sloveniji ne bi bili primerjivi. V zadnjih štetjih od predvidene standardizirane metode odstopajo le enkratni popisi na nekaterih najpomembnejših območjih. V okviru metode bo treba v bodoče nekoliko poenotiti količino in kvaliteto vloženega dela popisovalcev na posameznih območjih in doseči dosledno izvajanje popisa v dveh ponovitvah na vseh območjih.

V letih 2002-2004 je bilo najbolj opazno zmanjšanje številčnosti koscev na Ljubljanskem barju, kar je imelo tudi največji vpliv na negativen trend celotne nacionalne populacije. Kljub temu, da smo v letih 2005-2006 na Barju prešteli več koscev kot v omenjenem obdobju, še ne moremo zanesljivo govoriti o okrevanju populacije, kljub povečanemu izvajanju nekaterih pozitivnih ukrepov. Številčnost v letu 2006 je bila še vedno precej pod nivojem iz 90-ih let, je pa že dosegla tistega iz leta 2002 (tabela 2). V letošnjem letu je bilo v primerjavi s prejšnjimi popisi naselitveno območje kosca približno enako veliko kot leta 2005 in opazno manjše kot v letih pred tem. Odsotnost koscev na zahodnem delu Barja letos sicer ni bila tako izrazita kot lani, kljub temu pa smo tukaj prešteli le nekaj posameznih in od ostalega dela populacije precej izoliranih pojočih samcev. Najbolj izrazito je bilo v letošnjem letu močno povečanje števila koscev na vzhodnem delu Barja, zlasti v širši okolici Iščice. Ta trend se je sicer pričel

nakazovati že leta 2004. Prav povečanje populacije na vzhodnem delu Barja je bilo odločilno pri povečanju skupnega števila koscev na Ljubljanskem barju v primerjavi s prejšnjima dvema letoma. Stanje populacije kosca na Ljubljanskem barju še vedno ocenjujemo kot slabo. V letošnjem letu je bil za Ljubljansko barje ponovno značilen visok odstotek celotne nacionalne populacije kosca (preko 50%), kar je deloma sicer posledica odsotnosti podatkov z dveh drugih območij.

Tabela 2: Primerjava števila koscev *Crex crex* na posameznih Mednarodno pomembnih območjih za ptice (IBA) v Sloveniji v letih 1992-2006.

IBA	1992	1999	2002	2003	2004	2005	2006
Ljubljansko barje	236	238	160	137	104	134	171
Cerkniško jezero	101	54	74	ni podatka	61	47	22
Dolina Reke	30	61	ni podatka	ni podatka	13	ni podatka	25
Planinsko polje	29	31	26	ni podatka	23	20	ni podatka
Breginjski Stol-Planja	14	41	44	ni podatka	88	60	34
Porečje Nanoščiće	12	30	17	28	22	22	20
Snežnik-Pivka	ni podatka	16	14	ni podatka	10	7	ni podatka
Kozjansko-Jovski	6	27	14	ni podatka	20	21	36
Skupaj	428	498	349	165	341	311	308
SLOVENIJA	510	600	ni podatka	ni podatka	400	ni podatka	ni podatka

Ne glede na letošnje rezultate pa je treba v luči obsežnih sprememb v habitatu kosca v zadnjih letih in razširjenosti uporabe za kosca neugodnih kmetijskih praks na Ljubljanskem barju, nemudoma pričeti z izvajanjem učinkovitih, ciljno usmerjenih ukrepov na večjih površinah. To bo mogoče le s vključitvijo in sistematičnim promoviranjem ustreznih ukrepov v okviru programa SKOP.

Majhno število koscev na Cerkniškem jezeru sicer ni presenetljivo, saj 15-letni podatki s tega območja kažejo, da je populacija podvržena izrazitim nihanjem v odvisnosti od gladine poplavne vode. Kljub temu pa je letos zabeleženo število koscev daleč najmanjše doslej, kar lahko razložimo z izredno visokim vodostajem jezera, ki je na merilni točki pri Dolenjem Jezeru dosegel kar 415 cm – največ ob dosedanjih štetjih kosca na Cerkniškem jezeru.

Število koscev na Nanoščici in v Jovsih je bilo približno takšno oziroma večje kot v prejšnjih letih, tudi naseljitveno območje se v tem času ni bistveno spreminjalo. Z določenimi ukrepi, vezanimi predvsem na odpravljanje zaraščanja, ki se na omenjenih območjih že izvajajo ali pa se bodo začeli v kratkem, lahko pričakujemo izboljšanje razmer za kosca.

Edino območje, na katerem smo v preteklih letih zabeležili povečevanje števila koscev – Breginjski Stol – je letos imelo bistveno manjše število koscev kot v letih 2004-2005. Tukaj je bilo letos precej opazno zaraščanje spodnjega dela travnikov, ki je v primerjavi s prejšnjimi leti izrazito napredovalo. Kljub temu pa to verjetno ni razlog za manjše število koscev, saj premika v višinski distribuciji pojočih samcev ni bilo opaziti, le gostota je bila občutno nižja kot v minulih sezonah. V prihodnosti bo treba razviti strategijo ukrepanja na tem pomembnem območju za kosca in druge travniške ptice.

Vrtni strnad *Emberiza hortulana*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Kot že lansko leto (prvi popis vrtnega strnada) smo tudi letos za ocenjevanje populacije vrste izvajali ploskovni popis (area count). Že med lanskim popisom se se je namreč izkazalo, da je številčnost vrste premajhna za kakršno koli ekstrapulacijo ob izvedbi štetja s pomočjo metode linijskega transeкта ali točkovne metode, gostote pa bistveno premajhne za izračun velikosti populacije vrste na potencialnem habitatu s pomočjo števila na manjši popisni površini. Šteli smo pojoče samce.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Popis je bil izveden v predvideni sezoni.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Upoštevani so bili vsi ključni parametri popisa, poleg tega pa smo beležili tudi ekološke parametre pojočih vrtnih strnadov, ki kažejo na bistvene zahteve gnezditvene ekologije te vrste pri nas. Na podlagi tako zbranih podatkov, bomo lahko natančneje ugotavljali vzroke za izginevanje vrtnega strnada v Sloveniji.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

5 / 7

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

15 / 15

POPISNO OBMOČJE 2006:

Popisali smo vse znane lokacije redne gnezditve vrtnega strnada v zadnjih desetih letih znotraj IBA območja Kras, poleg tega pa še vse potencialne nove lokacije. Popisali smo vse lokacije lanskim popisom – popisne enote Golac, Kobjeglava, Dolenje Ležeče, Petrinjski Kras, Golič. Poleg slednjih pa še večino primernih območij drugod po Krasu. Določili smo dve novi lokaciji pojočih parov vrtnih strnadov – popisni enoti Movraž in Povir.

Rezultati

Na skupno sedmih (7) popisnih površinah znotraj IBA območja Kras je bilo prešteti 47 pojočih samcev vrtnih strnadov.

Diskusija

Vrtni strnad je predvsem ptica suhe oprte in polodprte pokrajine z ekstenzivnim načinom obdelovanja. Vezan je na območja z majhnim deležem padavin in veliko sončnimi urami v pozno spomladanskem in poletnem času. Pri nas poseljuje suha travišča z redko grmovno in drevesno vegetacijo ter množico izpostavljenih pevskih mest. Skoraj celotna slovenska populacija vrtnega strnada gnezdi na Predlaganem posebnem zaščitenem območju Kras. Vrtni strnad podobno kot slegur zelo značilno poseljuje robove obsežnih kraških travnikov - Golič, Podgorski kras, odprti deli nad Kraškim robom in v Čičariji, Divaški in Ležeški gabrk.

V Ornitološkem atlasu gnezdik Slovenije je vrtni strnad označen za redko razširjeno gnezdilko, s težiščem razširjenosti na Krasu (Geister 1995). Kljub temu, da konkretnih dokazov gnezditve praktično ni, Geister ocenjuje populacijo vrtnega strnada v Sloveniji na kar 1000 do 2000 parov! Kasnejše ocene, ki prav tako ne bazirajo na natančnejših podatkih ali usmerjenih popisih vse govorijo o 500 do 800 parih na Krasu (Božič 2003, Božič in Mihelič 2002), čeprav avtor omenja, da je vrsta redkejša kot to kaže identična ocena izpred treh let (Trontelj v Polak s sod. 2000). Za razloge izginjanja vrtnega strnada s Krasa avtorji omenjajo v prvi vrsti zaraščanje ter izgubo življenjskega prostora zaradi pospešene gradnje infrastrukture (ceste, industrijske cone ipd.). Kot glavna območja pojavljanja vrste avtorji omenjajo Ležeški gabrk in Vremščico. Omenjen je tudi Golec pri Braniku, kjer je bilo pred kratkim odkrito do tedaj neznano gnezdišče.

Tudi v letošnjem letu smo vrtno strnade popisovali z metodo ploskovnega popisa, s katerim smo natančneje popisali območja, kjer smo lansko leto zabeležili vrsto– Ležeški gabrk in Vremščico, Golec na Braniku, Petrinjski Kras in Golič ter širše območje Kobjeglave. Dodatni območji, ki smo ju v letošnji sezoni našli kot plod intenzivnega iskanja novih gnezdišč vrtnega strnada sta širši območji Movraža in Povirja pri Divači. Na mnogih drugih pregledanih potencialno primernih mestih (predvsem širše območje Kraškega roba in Sežanskega gabrka, kot tudi širše območje Komenskega Krasa) vrtnih strnadov nismo zabeležili.

Skupno smo prešteli 47 parov vrtnih strnadov. Število je nekoliko višje kot lansko leto, predvsem kot rezultat več in bolj usmerjeno vložene energije v iskanje novih pojočih samcev.

Skupna ugotovitev je, da vrtni strnad na Krasu (kot edinem območju redne gnezditve v Sloveniji) gnezdi izključno v zanj (sub)optimalnem habitatu. Ta habitat lahko (na podlagi pilotskih, a sistematičnih, raziskav gnezditvene biologije pojočih samcev vrtnih strnadov, ki smo jih izvedli vzporedno z letošnjimi popisi vrste) opredelimo z nekaj statistično značilnimi spremenljivkami. Vrtni strnad tako izbira:

- habitat, kjer po pokrovnosti trava prevladuje nad gozdom ali grmičevjem (bolj odprta krajina)
- habitat, kjer je poleg slednjega prisotnih tudi vsaj nekaj višjih dreves (prevladujejo črni bori *Pinus nigra*)
- habitat s čim redkejšo travo in čimveč gole površine med šopi trave

Poleg omenjenih spremenljivk habitata, ugotavljamo, da vrtni strnad na Krasu gnezdi izrazito lokalizirano, populacijska poselitev vrste je izrazito neenakomerna, gručasta. Še več, očitno je, da vrtni strnadi tvorijo t.i. rastišča (ang. lek), podobno kot npr. divji petelin *Tetrao*

urogallus, ruševca *Tetrao tetrax* ali pa med primerljivejšimi pticami iz redu pevcev Passeriformes npr. mušja listnica *Phylloscopus inornatus*.

Posledica take razširjenosti je, da tudi v (vsaj na videz) optimalnem habitatu, na mnogih potencialnih mestih vrtnega strnada na Krasu ne najdemo. Kras namreč predstavlja robni del areala vrste, ki tudi sicer v Evropi ni več sklenjen. Primerjalne raziskave na Učki v hrvaški Istri, kjer je vrsta številčnejša, kažejo, da je v območjih višje populacijske gostote vrsta bolj enakomerno razporejena (Budinski, Kmecl, Rubinić, neobjavljeno).

Kakorkoli že, nizko število vrtnih strnadov na slovenskem Krasu je vsekakor zaskrbljujoče, kar smo ugotovili že po lanskem popisu. Vsemu skupaj je vseeno verjetno potrebno dodati tudi dejstvo, da populacijska številčnost vrste med leti zaradi abiotičnih in biotičnih dejavnikov lahko močno fluktuirata (Grošelj, ustno). Neglede na slednjo pretpostavko, je populacija vrste na Krasu v zadnjih letih nedvomno doživela močan upad. Glavni razlog za to je, kot kaže, sprememba gnezditvenega habitata. Le-ta je nedvomno posledica zaraščanja Krasa.

Ponovno lahko ugotovimo, da na Krasu po naših ocenah gnezdi le še med 50 in 100 parov vrtnih strnadov, to pa je brez dvoma tudi velika večina slovenske populacije!

Raziskave vrste v Sloveniji je potrebno nadaljevati in še razširiti na druge parametre gnezditvene biologije vrste. Za ugotavljanje stanja vrste je nujno vsakoletno spremljanje populacije vrste na identificiranih in potencialnih novih gnezdiščih vrtnega strnada na Krasu.

Nujno je potrebno opozoriti tudi na zaskrbljujoče dejstvo, da kar 21 % vseh pojočih samcev vrtnih strnadov gnezdi (popisni ploskvi Povir in Dolenje Ležeče) na območjih, ki so bila izrezana iz DOPPS-ovega predloga o potencialnih SPA!

Sokol selec *Falco peregrinus*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Popisi so bili izvedeni skladno s predvideno metodo popisa.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Glavnina popisov je bila izvedena skladno s sezono popisa (od 13.3. do 15.6.) En popisni dan, je bil zaradi razpoložljivega časa opravljen predhodno (12.3.2006), dva pa tik po zaključku predvidenega termina (17. in 18.6.2006)

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Upoštevani so bili vsi ključni parametri monitoringa

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

3/4

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

12 / 14

POPISNO OBMOČJE 2006:

V sezoni 2006 je bilo v celoti popisano območje SPA Jelovica in pretežni del SPA območja Triglavski narodni park.

Rezultati

V letu 2006 smo na štirih popisnih ploskvah registrirali 15 parov sokola selca. Znotraj SPA Jelovica smo registrirali 4 pare, preostali pa so bili popisani v SPA Triglavski narodni park.

Diskusija

Popis je bil izveden s sistematičnim pregledovanjem primernih gnezdišč (skalnih sten) na izbranem območju. Možna gnezdišča smo izločili s pomočjo kartografskega materiala (DOF5, TTN5,10, TK25 in DMV25) ter pregledom terena. Pri terenskem delu smo se osredotočili na potrjevanje prisotnosti odraslih osebkov v ali ob primernem gnezdišču. Gnezd nismo iskali. Kot zasedeno gnezdišče smo šteli skalovja, kjer smo ob dveh različnih obiskih v gnezdilni sezoni opazovali odrasel osebek sokola selca ali pa smo opazili znake gnezdenja (kopulacija, prinašanje hrane, najdba gnezda z mladiči). Če smo v času gnezdenja v gnezdišču ali ob njem samo enkrat opazili eno odraslo ptico, smo gnezditev označili kot možno. V skladu s

pridobljenimi izkušnjami smo obstoječo metodologijo dopolnili z možnim popisnim časom za detekcijo gnezditvene prisotnosti vrste razširjeno na obdobje po 1.3.

Za območje SPA Jelovice se je metoda popisa izkazala za zelo primerno, saj je potencialnih gnezdišč obvladljivo število, ki se ga da pregledati v nekaj dneh.

Za območje SPA Triglavski narodni park, se je opisana metoda izkazala za časovno prepotratno, saj je potencialnih gnezdišč za to vrsto enostavno preveč. Metodo smo dopolnili tako, da smo v primeru najdbe gnezdišča izločili skalovja v oddaljenosti 2,5km, ki jih nato nismo pregledovali. V Sloveniji so istočasno zasedena gnezdišča sokola selca, ki bi bila med seboj oddaljena manj kot 2,5km izredno redka (lastni podatki).

Uporabljena metoda monitoringa gnezditve sokola selca je verjetno zelo dober kompromis med natančnostjo podatkov (zasedenost gnezdišč or. dejansko potrjevanje gnezditve) in potrebnimi sredstvi za izvedbo popisa. Metodo je smiselno uporabljati še posebej takrat, ko se za populacijo vrste ne ocenjuje, da upada. V primeru podatkov, ki bi nakazovali upad populacije, pa bi bilo smiselno zbrati natančne podatke o uspešnosti gnezditve.

SPA Jelovica (območje 1)

Možna gnezdišča za vrsto so na južnih obronkih območja (območje Ratitovca in Dražgoške gore), ter na severu območja, nad dolino Save Bohinjke in Lipnice. Drugje v območju sokol selec nima primernih mest za gnezdenje.

Ugotovljeno stanje z štirimi gnezdečimi pari se ujema z stanjem iz leta 2002 (Božič 2003), ko je bilo za SPA območje ocenjeno, da v njem gnezdi 3-5 parov sokola selca.

SPA Triglavski narodni park

Celotno območje je izredno razgibano in skalovito in kot tako ugodno za gnezdenje sokola selca. Preteklih podatkov o gnezditvi sokola selca v območju je malo. Božič (2003) ga navaja kod gnezdilca, Jančar (1997) pa ga opisuje kot gnezdilca z oceno velikosti populacije 4-10 parov. Na približno polovici SPA območja je bilo v letu 2006 registriranih 11 parov sokola selca. Ugotovljeno večje število parov pripisujemo predvsem boljši pregledanosti območja in ciljno izvedenemu popisu.

Po posameznih popisnih območjih znotraj SPA območja je bilo 6 parov ugotovljenih v območju št. 2, trije pari v območju št. 3 in dva para v območju št. 4. Skupaj 11 parov.

Znotraj celotnega SPA območja je še veliko predelov, ki so primerni za gnezdenje in so ostali nepopisani. Število gnezdečih parov v območju bi bilo glede na ne pregledana območja lahko do še enkrat večje od ugotovljenega.

Belovrati muhar *Ficedula albicollis*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA

Popis je bil opravljen v skladu s popisnim protokolom. Popisi so se izvajali v dveh ponovitvah.

SKLADNOST S SEZONO POPISA

Popis je bil opravljen v predvidenem obdobju.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA

Upoštevani so bili vsi ključni parametri popisa.

ŠT. PRIČAKOVANIH / ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006

9 / 9

ŠT. PRIČAKOVANIH / ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006

10 / 18

POPISNO OBMOČJE 2006

V letu 2006 je bil belovrati muhar popisan na SPA območjih Reka Mura (štirje popisni transekti) in SPA Krakovski gozd in Šentjernejsko polje (pet popisnih transektov).

Rezultati

Skupno je bilo na 9 popisnih transektih prešteti 227 pojočih samcev belovratih muharjev. Povprečno je bilo ugotovljenih 7,6 (od 2,5 do 16,5) pojočih samcev muharjev na km transekta (brez omejitvenega pasu). Po popisnih transektih so bili popisani:

SPA Reka Mura

Radenci: 31 (8,6 muharjev/km transekta)
Krapje: 38 (6,3 muharjev/km transekta)
Črni log: 21 (4,2 muharjev/km transekta)
Murska šuma: 25 (7,1 muharjev/km transekta)

SPA Krakovski gozd in Šentjernejsko polje

Transekt 2: 33 (16,5 muharjev/km transekta)

Transekt 3: 6 (2,5 muharjev/km transekt)
Transekt 4: 20 (7,1 muharjev/km transekt)
Transekt 5: 25 (8,9 muharjev/km transekt)
Transekt 6: 28 (14,7 muharjev/km transekt)

Diskusija

SPA Reka Mura in SPA Krakovski gozd sta najpomembnejši območji za belovratega muharja v Sloveniji. Na teh dveh območjih gnezdi 60-70% celotne slovenske populacije te vrste.

Že testni popis belovratega muharja izpred dveh let (2004), ko smo muharje popisvali le na dveh testnih transektiv v SPA Reka Mura, je nakazal, da obstajajo tudi znotraj enega območja precej velike lokalne razlike v gnezditveni gostoti vrste. V SPA Reka Mura so bile vrednosti registriranih belovratih muharjev na km transekt (ne gre za gostoto, saj po uporabljani metodi transekt ni omejen s popisnim pasom, ki bi lahko služil za izračun ekološke/gnezditvene gostote) med 4,2 in 8,6 pojočih samcev v SPA Mura. To kaže na relativno homogeno (po kvaliteti gozda kot gnezditvenega habitata belovratega muharja) sestavo gozda na popisnih transektiv na tem območju. Bistveno večje razlike smo zabeležili na različnih transektiv v Krakovskem gozdu. Tukaj smo prešteli med 2,5 in 16,5 samcev na km transekt. Razlike v številu so posledica velikih razlik v kvaliteti (predvsem starost in vrstna sestava) gozdnega sestaja, kjer poteka posamezen transekt. Največje število muharjev je bilo logično in pričakovano ugotovljeno na območju gozdnega rezervata (Krakovski pragozdni ostanek) – transekt 2 (16,5 muharjev/ km transekt) in 6 (14,7 muharjev/ km transekt), najmanjše pa v najmlajših in vrstno najmanj primernih sestojih (npr. homogeni sestoji črne jelše ali belega gabra) gozda – transekt 3 (2,5 muharja/ km transekt).

Iz pričujočih podatkov lahko zaenkrat nedvoumno trdimo, da belovrati muhar izrazito preferira starejše (zrele) gozdne sestaje, kjer dosega tudi 2 ali večkrat višje gnezditvene gostote kot v suboptimalnem habitatu. Natančnejša sinteza vrstne sestave optimalnega habitata belovratega muharja še ni bila narejena. Glede na pridobivane podatke (transekti so glede na grobo vrstno in starostno sestavo razdeljeni na manjše enote) in večletno spremljanje stanja, bomo lahko v naslednjih popisih pridobili tudi osnovno znanje glede slednjega.

V okviru pričujočih popisov ugotovljeno stanje populacije vrste na najpomembnejših območjih v Sloveniji, je v okvirih pričakovanega, glede na novejšo populacijske ocene vrste (npr. Božič & Mihelič, 2002 ali Polak, 2000).

Letošnji popis belovratega muharja je prvi sistematični popis te vrste pri nas, ponovitev se bo izvajala vsako drugo leto.

Črnočeli srakoper *Lanius minor*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Popis je bil izveden v skladu s predvideno metodo popisa.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Popis je bil izveden v predvidenem sezonskem okvirju.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Popis je bil izveden v skladu s ključnimi parametri monitoringa.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

1 / 1

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

6 / 8

POPISNO OBMOČJE 2006:

Tudi v letošnji sezoni smo črnočele srakoperje popisovali na SPA območju Krakovski gozd in Šentjernejsko polje.

Rezultati

V šestih popisnih dneh (štirje različni datumi; v dveh popisnih dneh sta popisovala po dva popisovalca, ki sta popisala vsak svojo popisno površino) smo na območju Šentjernejskega polja prešteli skupno 9 do 10 parov črnočelih srakoperjev. Kvečjemu dva para (Čadraže, Velike Roje) sta gnezdila znotraj Posebnega območja varstva (SPA) Krakovski gozd in Šentjernejsko polje. Vsi ostali pari so gnezdili na Mednarodno pomembnem območju za ptice (IBA) Krakovski gozd in Šentjernejsko polje.

Pregledali smo sledeče vasi in zaselke znotraj in v okolici SPA Krakovski gozd in Šentjernejsko polje:

Veliko Mraševo, Malo Mraševo, Kalce-Naklo, Brod v Podbočju, Podbočje, Žabjek v Podbočju, Selo, Slivje, Karlče, Slinovce, Kostanjevica na Krki, Orehovec, Dobrava pri Kostanjevici, Dolenja Prekopa, Gorenja Prekopa, Ostrog, Šentjakob, Gruča, Žabja vas, Ledeča vas, Groblje pri Prekopi, Mihovica, Male Roje, Velike Roje, Drama, Šmalčja vas, Razdrto, Dobravica, Koprivnik, Čisti Breg, Zameško, Mršeča vas, Gmajna, Hrvaški brod,

Čučja mlaka, Dobrava pri Škocjanu, Sv. Miklavž, Stranje pri Škocjanu, Ruhna vas, Bela Cerkev, Družinska vas, Dolenje Kronovo, Gorenja Gomila, Breška vas, Pristavica, Čadraže, Gmajnica, Prapreče pri Šentjerneju, Dolenje Gradišče pri Šentjerneju, Gorenje Gradišče pri Šentjerneju, Polhovica, Dolenje Mokro Polje, Dolenji Maharovec, Gorenji Maharovec, Loka, Pristava pri Šentjerneju, Dolenji Maharovec, Gorenji Maharovec, Loka, Pristava pri Šentjerneju, Gorenje Mokro polje, Gorenja Stara vas, Orehovica, Cerov log, Gorenje Vrhpolje, Dolenje Vrhpolje, Žvabovo, Šmarje, Dolenja Brezovica, Dolenja Stara vas, Sela pri Šentjerneju

Opis opazovanj leta 2006

18.6.2006:

Ostrog: na hruški, kjer je bila lani kolonija, je cca. 8 m nad tlemi letošnje gnezdo črnočelega srakoperja, ptic ni videti (verjetno opuščeno/neaktivno); par hrani mladiče v gnezdu na orehu na koncu vasi, gnezdo na najnižji stranski veji drevesa, cca. 6 m nad tlemi, mladiči veliki (min. 3, dobro vidni, tik pred poletanjem); na severnem koncu 1 ad. osebek na vodniku el. napeljave, odleti neznano kam, kasneje ni več opazovan.

Groblje pri Prekopi: na severnem koncu vasi 1 ad. osebek poseda na orehu in veliki hruški, večkrat se spreleti sem ter tja in v notranjost dreves, lovi do 500 m stran, po pregledu dreves gnezda ne najdeva.

Mršeča vas: 1 ad. osebek sedi na vodniku el. napeljave, po nekaj lovniških poskusih ulovi bramorja in odleti na topol ob lokalni cesti, kasneje ga ni več videti, gnezda ni.

Gorenja Gomila: na vrhu hruške sedi ad. osebek, kasneje pol metra pod vrhom istega drevesa najdeva gnezdo, cca. 6 m nad tlemi, drugega osebkov ni videti.

5.7.2006:

Čadraže: na zahodnem koncu vasi sedi 1 ad. osebek na fižolovki, na vzhodnem koncu pa 1 ad. osebek na vodniku el. napeljave.

7.7.2006:

Groblje pri Prekopi: 2 para z mladiči – na severnem koncu vasi par z 2 mladičema v sadovnjaku (letajo); v bližini glavne ceste Šentjernej-Mršeča vas par s 5 mladiči na vodnikih el. napeljave in mejici, lovijo na pokošenem travniku.

Ostrog: 1 ad. osebek leta s hrano v kljunu v živo mejo ob kolovozu (večkrat), sliši se tudi oglašanje – verjetno je tam mladič, ki ga pa ni videti.

9.7.2006:

med V. Rojami in Groblju pri Prekopi (ob glavni cesti Šentjernej-Mršeča vas): na vodniku el. napeljave sedijo 4 ad. osebkov in lovijo, tako da se spuščajo na tla na travnik, en par vztraja dalj časa, drugi kmalu izgine neznano kam – en par je verjetno tisti, ki gnezdi v Groblju pri Prekopi (glej zgoraj), za drugega glej naslednje opazovanje.

kasneje na drugi strani ceste na manjšem in slabo vzdrževanem nogometnem igrišču opazimo par s 3 mladiči, ad. osebkov hranita mladiče, ki posedajo na ograji igrišča in na

okoliških grmih in se svarilno oglašata (zelo podobno oglašanju srake!). Par je verjetno gnezdil nekje v Velikih Rojajh.

Čisti Breg: 1 ad. osebek sedi na fižolovki v neposredni bližini hiše, nato pa odleti daleč v smeri proti Krki, kasneje ni več opazovan.

Gorenja Gomila: par opazovan pri gnezdu na isti lokaciji kot ob prejšnjem obisku, mladičen ni videti, je pa očitno, da jih starša krmita.

med Gorenjo Staro vasjo in Dolenjim Vrhpoljem: v dolini med dvema gričema s položnimi bregovi so 3 ad. osebeki na vodnikih el. napeljave, skupaj lovijo, tako da se spuščajo na travnik in njivo z žitom in občasno tudi z lebdenjem v zraku, 1 os. hrani drugega (opazovano 1 x), po natančnem pregledu s teleskopom je jasno, da so vsi nedvomno ad. osebeki, ob prejšnjem obisku jih ni bilo videti, čeprav je bilo to območje natančno pregledano.

Diskusija

Stanje gnezditvene populacije črnočelega srakoperja na celotnem območju Šentjernejskega polja (meje IBA območja) spremljamo od leta 1999 vsako leto in sezona 2006 je že šesta zaporedna sezona cenzusa populacije te vrste na omenjenem območju. V obdobju med 1999 in 2003 je gnezditvena populacija črnočelega srakoperja na Šentjernejskem polju štela od 5 do 10 parov, med posameznimi leti sta bili opazni tako nihanje velikosti populacije kot tudi razlike v distribuciji gnezdečih parov po različnih vaseh znotraj IBA območja.

V letošnji sezoni je na celotnem IBA območju gnezdilo 9-10 parov črnočelih srakoperjev. Podatek potrjuje domnevo iz prejšnjih let, da je populacija črnočelega srakoperja na Šentjernejskem polju v zadnjih šestih letih stabilna. Glede na lanskoletni maksimum 13 parov, je populacija ponovno padla na manj kot 10 parov, kar predstavlja nekako številčno povprečje šestletnega obdobja sistematičnega monitoringa.

Letos v vasi Ostrog ni bilo kolonije, kakršna je bila prisotna lansko leto. Dva para sta gnezdila v Grobljah pri Prekopu, ostali opazovani pari pa so bili posamični. Medtem ko je lansko leto kar polovica populacije gnezdila kolonijsko ali subkolonijsko, gre letos za posamična gnezdenja individualnih parov. Le ugibamo lahko v kolikšni meri je to posledica neugodnejših pogojev za vrsto v njenem naravnem okolju in iz česa slednji izvirajo.

Ponovno lahko opozorimo na zaskrbljujoče dejstvo, da kar 7 (78 %) od registriranih 9 parov letos gnezdečih črnočelih srakoperjev gnezdi izven meja dejanskega SPA območja, katerega meje glede na meje pSPA območja Krakovski gozd - Šentjernejsko polje so bile spremenjene in sprejete s strani Vlade RS 1.5.2004! V DOPPS BirdLife Slovenia lahko ob tem znova potrdimo, da taka odločitev ni znak upoštevanja strokovnih argumentov!

Vsekakor bo potrebno narediti vse, da se doseže ponovna strokovna presoja izrezanih območij in se le-ta ponovno vključi v meje Posebnih zaščitnih območij! DOPPS BirdLife Slovenia bo ob tem nudil vso potrebno strokovno znanje in logistično pomoč.

Hribski škrjanec *Lullula arborea*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Popis je bil izveden po tetradni transektni metodi NOAGS kot je bilo predvideno v popisnih protokolih.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Popis je bil izveden v predvideni sezoni.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Upoštevani so bili vsi ključni parametri popisa.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

2 / 3

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

30 / 31

POPISNO OBMOČJE 2006:

V sezoni 2006 smo hribske škrjance popisovali na izbranih popisnih transektih (tetradah) znotraj SPA območij J rob Trnovskega gozda in Nanos, Banjšice in Snežnik-Pivka.

Rezultati

Hribske škrjance smo v skupno 27 popisnih dneh popisovali na in v bližini SPA J rob Trnovskega gozda in Nanos na 12 tetradah (2-kilometrski transekti), na Banjšicah na eni (1) tetradi ter na SPA Snežnik-Pivka na dveh (2) tetradah. Na in v bližini SPA J rob Trnovskega gozda in Nanos smo prešteli skupno 43 pojočih samcev, na Banjšicah 6, na SPA Snežnik-Pivka pa 4 pojoče hribske škrjance.

Diskusija

V Sloveniji hribski škrjanec poseljuje predvsem jugozahodni in delno južni del države ter Goričko. Naseljuje suhe travnike oziroma pašnike in večje zaraščajoče, a ne preveč zaraščene površine. Na travnikih potrebuje posamezna drevesa oziroma grme. Izogiba se močno skalnatih pobočij, vlažnih depresij in obsežnih, popolnoma odprtih travnikov. Po razpoložljivih podatkih leži naseljitveno območje hribskega škrjanca na večini slovenskih

gnezdišč približno med 600 in 1000 metri n.v. Glavnina populacije živi v spodnji polovici navedenega višinskega razpona.

Lansko sezono smo hribske škrjance prvič sistematično popisovali na Krasu ter delu SPA območij Banjšice in Snežnik-Pivka. Na zadnjih dveh smo v letošnji sezoni izvedli še nekaj dodatnih popisov na doslej nepregledanih območjih. Glavnina popisov je bila omejena na SPA J rob Trnovskega gozda in Nanos. Tukaj smo hribske škrjance popisovali na 12 transektih. Polovico transektov (6) smo izbrali znotraj SPA območja, drugo polovico (6) pa v neposredni bližini območja. Razlog za tako odločitev tiči v dejstvu, da optimalni habitat za vrsto leži predvsem v spodnjih (mejnih) delih območja. Želeli smo ugotoviti kakšno je število hribskih škrjancev v bližnje ležečih predelih, ki sodijo pod vplivni pas SPA območja. Štiri transekte smo izbrali v neposredni bližini območja (50 do 2000 m), dva pa nekoliko dalj od meje območja (do 5000 m oddaljene od SPA).

Rezultati so, presenetljivo, pokazali, da je številčnost (št. pojočih samcev/ tetrado) hribskih škrjancev na bližnje ležečih transektih (T3, T8, T9, T10) približno enaka tistim znotraj SPA območja, kot tudi onim na bolj oddaljenih transektih (T11, T12). Povsod je povprečno ugotovljeno število pojočih hribskih škrjancev med 3 in 4 na tetrado (2-kilometrski transekt).

V SPA območju Snežnik-Pivka je bila razlika med transekti (2) znotraj SPA območja in tistimi izven (2) očitna. Medtem, ko sta bila na notranjih tetradah povprečno po 2 hribska škrjanca (če vzamemo za primerjavo še rezultate popisov prejšnjih let pa celo 3,2 samca na tetrado), pa zunaj meja SPA (IBA) območja hribski škrjanci sploh niso bili registrirani.

Na SPA Banjšice primerjav z zunanji tetradami nismo delali. Na edini tetradi znotraj omenjenega območja smo registrirali kar 6 pojočih samcev, kar je primerljivo s povprečno 5 samci na tetrado z lanskega popisa.

Razlogi za razlike med SPA Snežnik-Pivka in okolico ter nerazlike med SPA J rob Trnovskega gozda in Nanos ter okolico so v specifikah obeh območij. Na severnem delu SPA Snežnik-Pivka (mesto letošnjih popisov hribskega škrjanca) poteka meja SPA območja na meji med tipičnim kraškim submediteranskim svetom in dolino Pivke, kjer so ekološki pogoji zelo drugačni. Razumljivo je, da je prvo območje primernejše za submediteranskega hribskega škrjanca.

Meja med SPA J rob Trnovskega gozda in Nanos ter okolico je v nižjih predelih območja biogeografsko manj značilna. Pri pogosti vrsti kakršna je hribski škrjanec v našem submediteranu prihaja do podobnih gostot znotraj in zunaj območja.

Kljub temu je (posebej če primerjamo gostote z ostalimi SPA območji s hribskim škrjancem kot kvalifikacijsko vrsto) to območje za hribskega škrjanca izjemno pomembno, čeprav pa vrsto najdemo tudi še izven meja območja, pa omenjeni SPA vključuje veliko večino gnezdečih hribskih škrjancev širše biogeografske celote.

Stanje populacije hribskega škrjanca je na najpomembnejših območjih poselitve vrste zaenkrat v skladu s pričakovanim, ponovitve popisov pa bodo pokazale kakšno je stanje populacije na teh območjih na daljši rok.

Veliki skovik *Otus scops*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA

Veliki skovik je bil v sezoni 2006 popisano v SPA Kras in naseljih, ki mejijo nanj (južni rob Vipavske doline in severni rob slovenske Istre. Dodatno je bil popis izveden še v Goriških Brdih. Popisovali smo s cest in v naseljih; obdelali smo vsa naselja, večje stene in večje sestoje starih dreves; v manjših naseljih smo postavili eno točko, v večjih (preko 1 km širokih), tri točke (1 v centru, 2 na obrobju, najmanj 500 m narazen). Če ni bilo odziva, smo tudi v manjših naseljih ponovili izzivanje na drugem koncu. Nekaj točk smo vedno postavili tudi izven naselij. Uporabljena metoda popisa je bila v skladu s predvideno, se pravi primerljiva kot pri popisih na Ljubljanskem barju in Goričkem, kar omogoča neposredno primerjavo rezultatov. Ocenjujemo, da je metoda primerna za nadaljnjo uporabo v programu monitoringa velikega skovika na Krasu.

SKLADNOST S SEZONO POPISA

Popis je bil v celoti opravljen v predvidenem obdobju med 1.5. in 1.7., in sicer v noči od 12. do 13.5.2006, ko je bilo popisano celotno predvideno območje.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA

Upoštevani so bili vsi ključni parametri popisa.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

18 / 31

ŠT. PRIČAKOVANIH / ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

40 / 41

POPISNO OBMOČJE 2006:

V sezoni 2006 je bilo popisano celotno predvideno popisno območje za velikega skovika.

Rezultati

Na Krasu je bilo prešteti 263 odzvanih samcev velikega skovika, od tega 234 znotraj IBA in 203 znotraj SPA območja. V letu 2005 je bil opravljen zgolj pilotni popis, zato časovna primerjava ni mogoča, arbitrarno pa je mogoče reči, da je skovikov manj kot pred nekaj leti. Precej drugačna je bila tudi sama distribucija klicočih samcev oziroma klicálnih skupin, predvsem po naseljih. V Dolenji vasi na Krasu je denimo v letu 2005 klicalo 8 samcev, v letu 2006 nobeden.

Diskusija

Populacija velikega skovika na Krasu je najverjetneje najpomembnejša populacija te vrste v Sloveniji, popolni popis pa čaka še slovenska Istra. Zaradi tega je težko natančneje oceniti celotno slovensko populacijo velikega skovika, dejstvo pa je, da je bila pričakovana populacija na Krasu višja. Nedavna ocena 800-1300 gnezdečih parov je tako morda pretirana.

Območje Krasa do sedaj ni bilo natančneje popisano, zato dokončno še ne moremo govoriti o upadu populacije.

Pri primerjavi s popisoma Ljubljanskega barja in Goriškega, je opaziti nekatere skupne značilnosti. Klicoče skupine oziroma njihova območja so iz leta v leto drugačna in niso tradicionalna.

Popis iz leta 2006 bi bilo nujno ponoviti vsaj nekajkrat v obdobju 10 let, na enak način, za oceno trenda populacije. Obenem bi bilo potrebno tudi pregledati mogoče korelacije z intenzivno kmetijsko pridelavo, kar bo mogoče po končanem kartiranju habitatnih tipov, konec leta 2007. Dodatna izboljšava popisa bi morda bila izločitev časa popisa, saj je število lahko odvisno od datuma popisa, vremena itd. Časovna regresija, denimo omejenega območja, bi to napako odpravila.

Opazili smo zanimivo zakonitost, da veliki skovik ni kritično odvisen od termofilnosti območja, saj ga naprimer ni bilo v kar nekaj vaseh pod kraškim robom, prisoten pa je bil v najhladnejših predelih popisnega območja, naprimer v Podgorju pod Slavnikom in Golcu v Čičariji. Praktično odsoten je bil kljub obilici primerne habitatne, v Goriških brdih, domenvno zaradi intenzifikacije pridelave vinske trte v zadnjih letih. To vzročno zvezo bomo raziskali z obdelavo podatkov o habitatnih tipih, ko bodo ti dostopni.

Ponovno je pomembno poudariti, da dobrih 13 % velikih skovikov gnezdi na območju, ki je bilo izrezano iz DOPPS-ovega predloga potencialnega SPA območja! Za zdaj je nemogoče predvideti v kolikšni meri bo neupoštevanje strokovnih priporočil negativno vplivalo na celokupno stanje populacij posameznih vrst z Dodatka I. Ptičje direktive in drugih ogroženih ali pomembnih vrst tega območja, glede na velik delež populacij posameznih vrst, ki je na izrezanih območjih, pa je nedvomno, da bo vpliv sledil!

Navadna čigra *Sterna hirundo*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Popisi navadne čigre so bili izvedeni v skladu s predlagano metodo popisa. Izvajali so se redni pregledi kolonij, spremljale so se različne faze gnezditve, grobo ocenjen pa je bil tudi gnezditveni uspeh kolonij.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Večina popisov na kolonijah navadnih čiger je bila izvedenih znotraj predvidenega datumskega okvirja, med 20.5. in 20.7. Dodatni popisi so bili izvedeni pred glavno sezono gnezditve na potencialnih območjih gnezdenja, gnezdišča pa so bila dodatno pregledana še kasneje. Posebej so bile spremljane različne faze gnezditve: gradnja gnezd in formiranje kolonij, valjenje in izleganje mladičev, zgodnja doba begavcev in pozna doba begavcev, gradnja nadomestnih ali poznih legel in razvoj le-teh. Del podatkov je priskrbel upravnik SPA območja Sečoveljske soline.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Popisi so bili izvedeni v skladu s ključnimi parametri popisa.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

6 / 6

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

12 / 10

POPISNO OBMOČJE 2006:

V pričujoči sezoni smo popisali vsa območja potrjene in potencialne gnezditve navadne čigre v Sloveniji. Le ta so vključena v SPA območji Drava in Sečoveljske soline.

Rezultati

Na reki Dravi je navadna čigra v letu 2006 gnezдила na Ptujskem jezeru, kjer smo v celotni sezoni popisali skupno 48 gnezdečih parov ter v bazenih za odpadne vode Tovarne sladkorja d.d. Ormož, kjer je letos gnezdilo skupno 31 parov čiger.

Na Sečoveljskih solinah je v sezoni 2005 gnezdilo 49 parov navadnih čiger.

Diskusija

Kot leta 2005, so tudi letos navadne čigre v SV Sloveniji gnezdile le na dveh gnezdiščih. Na gnezditvenih splavih nameščenih v bazenih Tovarne sladkorja, d.d. pri Ormožu, in na novo zgrajenem otoku, velikem 830 m², na Ptujskem jezeru. Obstoj kontinentalne populacije navadne čigre je tako popolnoma odvisen od upravljanja s tema gnezdiščema, prav v zvezi z njunim upravljanjem pa se odpira precej novih vprašanj, ključnih za varstvo in ohranitev te vrste v prihodnje. Znano je, da zaradi reforme sladkornega sektorja v EU zapirajo sladkorne tovarne in po dosedanjih podatkih je letošnja sezona obratovanja TSO zadnja. To pomeni, da bodo bazeni napolnjeni z vodo v najboljšem primeru še v letu 2007, potem pa ne več. To pa pomeni tudi brezpogojni razpad trenutne kolonije navadnih čiger na gnezditvenih splavih. Čigre na splavih namreč ne gnezdiijo, če le ti ne funkcionirajo kot otok. Problematiko bazenov za odpadne vode bo potrebno reševati celostno, saj gre nenazadnje za območje znotraj meja SPA Drava, kvalifikacijske vrste bazenov TSO pa predstavljajo velik delež vseh kvalifikacijskih vrst SPA območja. Izguba bazenov za odpadne vode TSO bi tako degradirala atribute celotnega SPA območja Drava, kar bi bilo v nasprotju z evropskim pravnim redom. Na novo izdelan otok na Ptujskem jezeru ima sicer dovolj kapacitet, da bi vzdrževal viabilno nacionalno kontinentalno populacijo navadne čigre, vendar šele pod pogojem, da zmanjšamo vse intezivnejšo kompeticijo med rečnim galebom in navadno čigro na tem otoku, in da na otok nasujemo prod ter tako prilagodimo gnezditveno nišo v prid navadni čigri. Slednji poseg je povezan z nepredstavljenimi logističnimi in materialnimi stroški (transport 200m³ prod na otok oddaljen 160 m od obale!), zato je njegova realizacija v bližnji prihodnosti vprašljiva. Že dvakratna košnja (jesenska in pomladanska - minimalni nujni ukrep, da je kakršnakoli gnezditev na otoku sploh možna) velikega otoka je na meji naših prostovoljnih zmogljivosti. Ker je letošnje manjše število gnezdečih navadnih čiger v primerjavi s prejšnjim letom na tem otoku bržkone že posledica povečanja števila gnezdečih rečnih galebov in s tem povezane njune medvrstne kompeticije, gre iskati kratkoročno rešitev v upravljalških metodah, ki bodo odvracali rečne galebe od naselitve na otoku. Pri tem je pomembno poudariti, da te metode v nobenem primeru ne bi negativno vplivale na populacijo in posamezne osebe rečnih galebov. Prihodnja usoda navadne čigre v Sloveniji je tako popolnoma odvisna od nadaljnjih upravljalških aktivnosti in razpoložljivih človeških in finančnih virov za ta namen.

Na Sečoveljskih solinah je gnezditev navadne čigre, podobno kot gnezditev vseh ostalih, na tem območju prisotnih, obrežnih gnezdičk (mala čigra, mali in beločeli deževnik, rumenonogi galeb, polojnik), tudi v letošnji sezoni spremljalo konstantno slabo vreme. V gnezditveni sezoni 2006 je bilo ponovno precej neurij, celo več kot v sezonah 2004 in 2005. Narasla voda je več kot enkrat popolnoma uničila veliko večino gnezd navadne čigre, tako, da so bila poovno (kot že lansko leto) zabeležena celo 3. nadomestna legla te občutljive vrste. Na gnezditvenih splavih je letos gnezdil samo en par čiger. Ponovno je prihajalo do redistribucij gnezditvenih kolonij navadne čigre znotraj celotnih Sečoveljskih solin. Center gnezditve je bil v poznem gnezditvenem obdobju, ko so čigre zgradile nadomestna legla, enako kot v lanski sezoni delno na območju najstarejše kolonije med kanaloma Picchetto in Curto, delno pa na največjem naravnem otočku v velikem bazenu pri letališču.

Skupno število gnezdečih čiger je bilo prav tako kot lansko sezono 49 parov. Kljub navidezni stabilnosti populacije navadne čigre na SPA Sečoveljske soline pa je število zgolj odraz gnezdečih parov, ki imajo željo na območju gnezditvi, ne pa gnezditvenega uspeha populacije, ki je resnični pokazatelj stanja slednje.

Zelo vzpodbudna je novica, da je v letošnjem letu upravnik območja - Soline d.o.o., v sklopu Krajinskega parka Sečoveljske soline, pričel z ureditvijo nadomestnih gnezdišč (gnezditveni otoki) za čigre v skrajnem severovzhodnem bazenu Lere. Skupna površina gnezditvenih

otokov je več hektarov, urejena so tudi zaklonišča/ zavetja za mladiče, otoki pa so urejeni po mednarodnih standardih in priporočilih. Umetni gnezditveni otoki bodo za gnezditev čiger primerni v gnezditveni sezoni 2007. Čigre bodo upravljanci privabljali tudi s pomočjo maket. Glavni namen umetnih gnezditvenih otokov je regulacija ravni vode tudi med neurji in preprečitev poplavljanja ter s tem izgube oz. uničenja gnezd čiger in drugih talnih gnezdilk. Pričakuje se, da bo na ta način gnezditveni uspeh čiger bistveno višji od katastrofalnega gnezditvenega uspeha v zadnjih nekaj letih (le med 5 in 10 %). Le na ta način bo populacija čiger funkcionirala kot viabilna populacija in ne kot ponorna populacija, kar je trenutno.

Kozača *Strix uralensis*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Popis je bil izveden v skladu s predvideno metodo popisa.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Popis je bil izveden v predvidenem sezonskem okvirju.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Popis je bil izveden v skladu s ključnimi parametri monitoringa.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2006:

4 / 6

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2006:

8 / 11

POPISNO OBMOČJE 2006:

V pričujoči sezoni smo popisali 6 popisnih območij znotraj štirih SPA območij (Kočevsko-Kolpa, Snežnik-Pivka, Triglavski narodni park in Jelovica). Kozače smo prvič popisovali na popisnih območjih TNP in Jelovica, kot referenčni območji za ugotavljanje medletnih nihanj, smo kot prejšnji leti in kot je načrtovano tudi za naslednja leta, izvajali popise kozač na popisnih območjih Kočevskem rogu in Javornikih.

Rezultati

V gnezditveni sezoni 2006 je bilo na šestih popisnih enotah popisanih skupno 41 parov kozač. Od tega jih je bilo 27 parov registriranih v radiju, manjšem ali enakem 500 m od popisne točke. Pari s primerjalnih popisnih površin so bili upoštevani v izračunih ekoloških gostot. Ekološke gostote (parov/ 10 km²) so sledeče: Javorniki: 8,5; Kočevski rog: 7,8. Na letos prvič popisovanih popisnih enotah TNP smo ugotovili gostoto: Pokljuka – 4,6; Mežaklja – 0 in Jelovica: Jelovica V – 0 ter Jelovica Z – 1,6 parov kozač/ 10 km².

Diskusija

Kozača je bila v zadnjih nekaj letih precej intenzivno proučevana vrsta na Krimu, Javornikih, na Kočevskem in na nekaterih drugih območjih. V Sloveniji so bile ocenjene gostote kozač med 3,5 in 5,0 pari/ 10 km² (Mihelič s sod. 2000), kasneje pa so bile ocene še zvišane in bile

na nekaterih območjih ocenjene celo nad 10 parov/ 10 km² (Vrezec 2000). Gre sicer za gostote, ki jih ne gre jemati za absolutne, imajo pa veliko primerjalno vrednost, saj je bila večina raziskav vrste v Sloveniji izvajana po sledeči metodi. Upoštevano je skupna površina vseh pregledanih točk z radijem 500 m, kar približno ustreza povprečni detektibilnosti odzvanih samcev s točke. Gostota je količnik med omenjeno skupno površino in številom odzvanih samcev, ki so bili od točke oddaljeni največ 500 m. Podana je v št. parov (odzvani samci, samice ali pari) na 10 km².

V letu 2004 so bile izbrane površine znotraj SPA območij z znanimi visokimi gostotami kozač: Javorniki (SPA Snežnik-Pivka) ter Kočevski rog in Velika gora (SPA Kočevsko-Kolpa). Za učinkovit monitoring kozače je, zaradi medletnih populacijskih nihanj odvisnih od ekoloških pogojev v gnezditvenem območju, potrebno vsakoletno spremljanje reprezentativnega števila fiksnih točk (najmanj 30). Poleg tega fiksnega števila je potrebno še spremljanje določenega dela populacij znotraj SPAjev, kjer je vrsta kvalifikacijska.

V letošnji sezoni 2006 smo kozače primerjalno popisovali na 33 popisnih točkah v Kočevskem rogu in na Javornikih. V primerjavi z lanskim letom so bile gostote kozač na obeh popisnih enotah višje, vseeno pa nižje kot rekordne gostote v sezoni 2004 (Tabela 3).

Tabela 3: Ekološke gostote (odzvani samci, samice oz. pari; št. parov/10 km²) kozač v letih 2000, 2002 in 2004-06 na testnih popisnih enotah Javorniki in Kočevski rog.

Leto \ Popisna enota	2000 (Prešern & Kohek 2001)	2002 (DOPPS, neobj.)	2004	2005	2006
Javorniki	5,1	5,1	11,2	7,2	8,5
Kočevski rog	ni podatka	ni podatka	13,4	4,8	7,8

Letošnja gostota kozač na testnih popisnih enotah Javorniki in Kočevski rog je glede na podatke iz petih (Javorniki) oz. treh (Kočevski rog) različnih let torej povprečna (Tabela 3).

Na popisni enoti Pokljuka smo na 14 točkah ugotovili gostoto kozač 4,6 parov/ km². Na popisni enoti Mežaklja kozače niso bile ugotovljene. Gostota na popisni enoti Pokljuka je vsekakor nad pričakovano. Kljub nekaj naključnim opazovanjem in celo potrjenem gnezdenju, tako visoka gostota, primerljiva s tisto v dinarskih gozdovih, nikakor ni bila pričakovana (Mihelič s sod. 2000)! Ravno tako preseneča popolna odsotnost vrste na Mežaklji, saj je bilo v preteklosti tam gnezdenje vrste prav tako že potrjeno, kraj gnezdenja pa je v neposredni bližini ene izmed popisnih točk na tej popisni ploskvi (Mihelič s sod. 2000). Na popisni ploskvi Jelovica V na 11 popisnih točkah nismo registrirali nobene kozače, na popisni ploskvi Jelovica Z pa smo na 8 točkah ugotovili gostoto 1,6 parov kozač/ km². Slednja je v skladu s pričakovanji.

V sezoni 2006 pridobljeni podatki služijo kot osnova za nadaljnje popise kozače na istih območjih, obenem pa popisi na popisnih enotah Kočevski rog in Javorniki že služijo za referenčno primerjavo nihanja populacije zaradi ekoloških dejavnikov v okolju.

Pisana penica *Sylvia nisoria*

Skladnost s popisnim protokolom

SKLADNOST Z METODO POPISA:

Popis je bil izveden v skladu s predvideno metodo popisa. Popise smo, glede na ugotovitve iz prejšnje sezone, kjer so to možnosti dovoljevale, izvajali s ponovitvami. Priporočamo, da se v nadaljnjih popisih v štirinajstdnevem intervalu izvede ponovitev popisa.

SKLADNOST S SEZONO POPISA:

Popis je bil izveden v predvidenem sezonskem okvirju med 5.5. in 15.6.

SKLADNOST S KLJUČNIMI PARAMETRI MONITORINGA:

Popis je bil izveden v skladu s ključnimi parametri monitoringa.

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. PREGLEDANIH POPISNIH PLOSKEV V SEZONI 2005:

7 / 11

ŠT. PRIČAKOVANIH/ ŠT. DEJANSKIH POPISNIH DNI V SEZONI 2005:

12 / 15

POPISNO OBMOČJE 2005:

V letošnji sezoni smo pisane penice popisovali na SPA in IBA Kras in na SPA Snežnik-Pivka, kjer sicer popisi predhodno niso bili predvideni, vendar so nam recentne informacije, predvsem pa podatki zbrani v prejšnji sezoni potrjevali domneve o številčno močni populaciji znotraj tega SPA območja. Predvsem v primerjavi s predlaganim SPA območjem Kras, kjer je glede na izvedene popise v letošnji sezoni vrsta tudi potrjeno neprimerno redkejša kot na SPA Snežnik-Pivka, smo pisane penice popisovali tudi na nekaterih lani nepregledanih delih tega območja.

Rezultati

Na 2 popisnih ploskvah z 11-imi dvokilometrskimi transekti je bilo zabeleženih skupno 58 parov pisanih penic.

Diskusija

Pisana penica je gnezdilka močno strukturirane mozaične kulturne krajine s strukturiranimi grmovnatimi sestoji in mejicami v različnih sukcesijskih stadijih. Bistvena je prisotnost različnih sukcesijskih stadijev grmovne in drevesne vegetacije na predelih, kjer sicer prevladujejo travišča. Tipična gnezdišča vrste so manjši trnati grmiči pred zaplatami

višjerastočega mehkejšega goščavja z zaledjem drevesne mejice, razredčenega gozdnega roba ali osamljene skupine dreves. Pomembna je tudi ekstenzivno obdelana okolica – ekstenzivni pašniki in travniki. Pojavljanje vrste povezujejo tudi z razširjenostjo rjavega srakoperja *Lanius collurio*, saj vrsti živita v mutualističnem odnosu.

V Sloveniji je pisana penica relativno slabo poznana vrsta. Zdi se, da je bila še pred nekaj leti na Krasu pogostejša kot to kažejo izjemno skopi novejši podatki. V zadnjem času je bila gnezditev na tem SPA območju potrjena le na Podgorskem krasu in v Senožeškem podolju. Na letošnjih popisih smo penice znotraj IBA in SPA območij Kras iskali na sledečih območjih: Griško polje in Senožeško podolje, Petrinjski in Podgorski Kras ter Prešnica, Matarsko podolje, Komenski Kras in Ležeški ter Divaški gabrk. Od vseh omenjenih popisnih enot, smo pisane penice registrirali zgolj na popisnih enotah Griško polje - Z in Griško polje - V (Senožeško podolje). Tudi na obeh omenjenih območjih, kjer je bila vrsta ugotovljena, je bila ugotovljena v relativno nizkem številu – skupno je bilo na dveh približno 2- kilometrskih transektih ugotovljenih 7 pojočih samcev. Omeniti velja, da sta oba transekta potekala skozi optimalni habitat za vrsto, ki pa je na omenjenem območju omejen. Realno torej ni pričakovati, da se na tem območju skriva močna neodkrita populacija pisane penice. Glede na raspoložljivost primerne habitatne ocenjujemo, da na območju Griškega polja in Senožeškega podolja gnezdi med 20 in 30 parov pisanih penic.

Glede na to, da je to edina populacija, ki je bila ugotovljena na SPA območju Kras moramo kljub verjetni precenjenosti prejšnjih ocen populacije te za omenjeno območje kvalifikacijske vrste (200-300 parov v Božič 2003) opozoriti na njeno veliko ogroženost znotraj celotnega Posebnega zaščitene območja! Nedvomno namreč razlogi za zmanjšanje števila pisane penice na Krasu ležijo predvsem v spremenjeni rabi tal in pospešenem zaraščanju območja z gozdom.

Na SPA območju Snežnik-Pivka naseljuje pisana penica tako vlažne travnike v Pivškem podolju, kot tudi suhe travnike oziroma grmišča na zahodnih in JZ pobočjih Snežniške planote. Ena izmed najvišjih gostot pisane penice v Sloveniji (8-10 parov/ km²) je bila ugotovljena na Palškem jezeru. Pisana penica gnezdi tudi na predelih predele s prevladujočimi suhimi travniki na pobočju Snežniške planote med 600 in 900 metri n.v, višje pa ne seže. Na bolj sušnih predelih naseljuje predvsem nekoliko nižje ležeče dele suhih kraških travnikov, ki se zaraščajo s toploljubnim grmičevjem, vendar imajo še vedno na voljo dovolj odprtih predelov.

Na SPA območju Snežnik-Pivka smo v letošnji sezoni pisano penico popisovali na 4 pretežno na suha grmišča zahodnega dela SPA območja omejenih popisnih transektih. Na vseh štirih transektih smo penice tudi registrirali. Najvišje število pisanih penic smo ugotovili severno od vasi Jurišče, kjer smo na 2-kilometrskem transektu registrirali 6 parov. Na drugih 2-kilometrskih transektih smo registrirali med 1 in 4 pojoče samce pisanih penic!

Viri

- Araujo, A. & O. Biber (1997): White Stork *Ciconia ciconia* V: Hagemeyer, W.J.M. & M.J.
- Blair (eds.) (1997): The EBCC Atlas of European Breeding Birds. T & A D Poyser, London.
- Bergmanis, U., E. Drobelis & D. Karaska (1997): Lesser Spotted Eagle *Aquila pomarina* v Hagemeyer, W. J. M., Blair, M. J. (1997): The EBCC Atlas of European Breeding Birds. T & AD Poyser, London. Str. 165
- Bibby, C.J., N.D. Burgess & D.A. Hill (1995): Bird Census Techniques. Academic Press, London.
- Božič, L., T. Mihelič (2002): Birds in Europe II.
- Božič, L., T. Mihelič (2002): Poročilo o monitoringu izbranih vrst ptic na območjih IBA v letu 2002. Poročilo DOPPS za MOPE.
- Božič, L. (2003): Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji 2. Predlogi Posebnih zaščitnih območij (SPA) v Sloveniji. DOPPS, Monografija DOPPS št. 2. Ljubljana.
- Bračko, F. (1983): Črnočeli srakoper *Lanius minor*. *Acrocephalus* 4 (17-18): 62
- Bühlmann, J. & G. Pasinelli (1996): Beeinflussen kleinflächige Waldnutzung und Wetter die Siedlungsdichte des Mittelspechts *Dendrocopos medius*? – *Der Ornithologische Beobachter* 93: 267-276.
- Cramp, S. (Ur.) (1985): The Birds of Western Palearctic, Vol. IV., Oxford University Press, Oxford: 960 s.
- Denac, D. (2001): Gnezditvena biologija, fenologija in razširjenost bele štoklje *Ciconia ciconia* v Sloveniji. *Acrocephalus* 22 (106-107): 89-105.
- Denac, D. (2002): Common Tern *Sterna hirundo* breeding population; development and nature conservation management results at the Ormož wastewater basins between 1992 and 2002 (NE Slovenia). *Acrocephalus* 23 (115): 163-169.
- DOPPS (2002): Raziskave in monitoring Škocjanskega zatoka – stanje avifavne. Končno poročilo. DOPPS, Ljubljana.
- Geister, I. (1995): Ornitološki atlas Slovenije. Razširjenost gnezdil. DZS, Ljubljana.
- Genero, F. & F. Perco (1997): La conservazione del Grifone (*Gyps fulvus*) sulle Prealpi Friulane. *Fauna* 4: 37-56.
- Gregori, J. (1992): Ptiči hrastovega pragozda in bližnje okolice v Krakovskem pragozdu. *Acrocephalus* 13 (52): 66-75

Vmesno poročilo – popisi v gnezditveni sezoni 2006

Hafner, F. (1994): Das Steinhuhn in Kärnten. Carinthia II (52), Naturwissenschaftlicher Verein für Kärnten, Klagenfurt. 1-136.

Hoblyn, R & T. Morris (1997): Nightjar *Caprimulgus europaeus*. V: HAGEMEIJER, W.J.M. & M.J. BLAIR (eds.) (1997): The EBCC Atlas of European Breeding Birds. T & A D Poyser, London.

Hudoklin, A. (1993): Črnočeli srakoper *Lanius minor*. Acrocephalus 15 (62): 30-31

Jančar, T. (1997): Ornitološki atlas gnezdil Triglavskega narodnega parka 1991-1996. Interno poročilo o raziskavi, DOPPS.

Makovec, T. (1994): Status, razširjenost in gnezditvene navade beločelega deževnika (*Charadrius alexandrinus*) na Slovenski obali. Annales 4/94:63-70.

Meininger, P.L. & T. Szekely (1997): Kentish Plover *Charadrius alexandrinus* V: Hagemeyer, W.J.M. & M.J. Blair (eds.) (1997): The EBCC Atlas of European Breeding Birds. T & A D Poyser, London.

Mihelič, T., A.Vrezec, M.Perušek & J. Svetličič (2000): Kozača *Strix uralensis* v Sloveniji. Acrocephalus 21 (98/99): 9-23.

Mihelič, T. (2003): Velika uharica *Bubo bubo*, Acrocephalus 24(117): 77

Mihelič, T. & F. Genero (2005, v tisku): Appearance of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in last 25 years. Acrocephalus 26.

Ožgo, M. and Z. Bogucki. 1999. Home range and intersexual differences in the foraging habitat use of a White Stork (*Ciconia ciconia*) breeding pair. Pages 481-492 in Weißstorch im Aufwind? – White Storks on the up? Proceedings of the International Symposium on the White Stork, Hamburg 1996 (H. Schulz, Ed.). Bonn.

Pasinelli, G. & J. Hegelbach (1997): Characteristics of trees preferred by foraging Middle Spotted Woodpecker *Dendrocopos medius* in Northern Switzerland. – Ardea 85: 203-209.

Polak, S. (1991): Vrtni strnad *Emberiza hortulana*. Ornitološka beležnica. Acrocephalus 49: 167.

Polak, S.(ur.) (2000): Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji. Important Bird Areas (IBA) in Slovenia. DOPPS, Monografija DOPPS št. 1. Ljubljana.

Prešern, J. & K. Kohek (2001): Popis kozače *Strix uralensis* na Javornikih. Acrocephalus 22 (108): 167-171.

Rubinič, B. (1999): Raziskave in monitoring Škocjanskega zatoka: pregled stanja ornitofavne (Zaključno poročilo). DOPPS, Ljubljana.

Sackl, P. 1985. Untersuchungen zur Habitatwahl und Nahrungsökologie des Weisstorchs (*Ciconia ciconia* L.) in der Steiermark. Dissertation. University of Graz, Graz.

Vmesno poročilo – popisi v gnezditveni sezoni 2006

Samwald, O. & B. Štumberger (1997): Roller *Coracias garrulus* V: Hagemeijer, W.J.M. & M.J. Blair (eds.) (1997): The EBCC Atlas of European Breeding Birds. T & A D Poyser, London.

Schulz, H. (1999): The 5th International White stork Census 1994/1995 - Preparation, realisation and methods. V: Schulz, H. (Ur.) (1999): Weißstorch im Aufwind? - White stork on the up? - Proceedings, Internat. Symp. on the White Stork, Hamburg 1996. - NABU (Naturschutzbund Deutschland e.V.), Bonn: 39-48.

Sudmann, S.R. (1998): Binnenlandmonitoring der Flußseeschwalbe *Sterna hirundo*: ein neues Projekt. Vogelwelt 119: 287-291.

Sušić, G. (1990): Beloglavi jastrebi *Gyps fulvus* zaznamovani s perutnimi značkami bele barve. Acrocephalus 11(46).

Šere, D. (1997): Črnočeli srakoper *Lanius minor*. Acrocephalus 18 (84): 159

Štumberger, B. (2002): Južna postovka *Falco naumanni*. Acrocephalus 23 (110-111): 52

Trontelj, P. (1993): Črnočeli srakoper *Lanius minor*. Acrocephalus 14 (58-59): 128

Trontelj, P. (1995): Popis kosca *Crex crex* v Sloveniji v letih 1992-1993. Acrocephalus 16 (73): 174-180.

Trontelj, P. (2001): Popis kosca *Crex crex* v Sloveniji leta 1999 kaže kratkoročno stabilno populacijo. Acrocephalus 22 (108): 139-149.

Trontelj, P., Vogrin, M. (1993): Ptice Jovsov in predlogi za njihovo varstvo. Acrocephalus 61/200-209

Vrezec, A. (1999): Mali klinkač *Aquila pomarina*. Acrocephalus 20 (93): 56

Vrezec, A. (2000): Vpliv nekaterih ekoloških dejavnikov na razširjenost izbranih vrst sov (Strigidae) na Krimu. Diplomsko delo. Univerza v Ljubljani. Biotehniška fakulteta, oddelek za biologijo. Ljubljana, 94 s.

Vrezec, A. (2003): Breeding density and altitudinal distribution of the Ural, Tawny and Boreal Owls in north Dinaric Alps (Central Slovenia). J. Raptor Res. 37(1):55-62.